

združljivem nasprotju z drugimi istodobnimi izreki iste šolske oblasti, ki so ne le priznali, temveč pohvalili moje sposobnosti kot učitelj in voditelj;

2. ker je dejanski stan, na katerem sloni mnenje šolske oblasti o mojih sposobnostih, v nasprotju z akti in v bistvenih točkah tako pomanjkljivo, da se brez popolnitve postopanja zanesljivega mnenja ni moglo oddati; popolnitve pa ministrstvo vkljub mojim predlogom in prošnjam ni odredilo;

3. ker so bili organi šolske oblasti, ki so oddali mnenje o mojih sposobnostih, v stvari prizadete. Jaz sem se sicer pritožil na naučno ministrstvo zaradi prizadetosti teh organov in ga prosil, naj me da nadzorovati po drugem kranjskem dež. š. nadzorniku, naj me pripusti pred c. kr. izpraševalno komisijo itd. A naučno ministrstvo ni ustreglo mojim prošnjam, ne da bi opralo porabljenih zvedencev očitania prizadetosti. Prizadet zvedenec ni noben zvedenec in se ga tudi v upravnem postopanju ne sme zaslišati.

V tem okviru je kognicija visokega sodišča, kakor potrjujejo mnogobrojne njegove razsodbe, nedvomno pripuščena; v mojem slučaju je obenem skrajno potrebne, zakaj očitane pomanjkljivosti niso le madeži administrativnega akta, temveč so prizadejale mojo uradniško smrt, me oropale uživanega spoštovanja.

Visoki sodni dvor, zaradi katerega vnesene misije nisem obupal v nobenem upravnem sporu, prosim, uvaža sledeče izvođe imenovanih razlogov pritožbe.

Dež. š. svet kranjski in naučno ministrstvo, sta uprla moje vpokojenje izrečno na § 57. drž. z. z dne 30. julija 1900.

Ker jima nimam povoda očitati, da nista poznala glasila zakona, sta s tem sklicevanjem sama priznala, da mi ne odrekata, „brezhibnega službovanja“ do vpokojitve, brez katerega pravice do pokojnine sploh ne bi imel.

Starostne doklade se priznavajo kranjskim učiteljem v smislu § 4. dež. zak. z dne 29. novembra 1890 le v slučaju „der von gutem Erfolge begleiteten Dienstleistung“. Šolo nadzirujoča oblast ni le opravičena temveč zavezana, predlagati odklonitev zaprosene starostne doklade, ako je uspeh službovanja nepovoljen in tudi že tedaj „ako ni dober“. Zatorej vsebuje priznanje starostne doklade s strani šolske oblasti za učno osebo popolen in neovrgljiv dokaz, da opravlja svojo službo z dobrim uspehom.

Meni so se priznale brez zadržka vse starostne doklade. Očitania ministrstva, da sem že vrsto let za pouk in vodstvo nesposoben, stoji s tem dejstvom v direktnem nasprotju.

S šolskim letom 1903/04. se je s krško trirazredno meščansko šolo združil, na podlagi ljudskošolske novele ter min. naredb z dne 10. aprila 1885, št. 1985, in 26. junija 1903, št. 22.503, osnovani, dopolnujoč učni kurz. Že po § 5. prvoimenovane naredbe morajo učitelji, katerim se izroči na tem dopolnujočem kurzu, dokazati „mindestens die für die Volksschulen gesetzlich vorgeschriebene betreffende Lehrbefähigung“. Po dež. šol. svetu odobreni statut krškega dopoln. kurza pa mu stavlja za cilj: den Knaben bei gleichzeitiger Festigung und Vertiefung der an der Bürgerschule bereits erworbenen Kenntnisse und Fertigkeiten, den Übertritt an höher organisierte Schulen... zu erleichtern oder sie zur Verwendung als Unterbeamte oder als Kanzleibeamte zu befähigen“ — zahteva torej brez dvoma od učiteljev in učencev povečanih sposobnosti.

Dolžnost šolske oblasti po zakonu in statutu je torej bila, da je pri imenovanju učnih oseb krškega dopolnujočega kurza preiskala njih učne sposobnosti.

Če je meni prepustila vodstvo kurza ter mi poverila poduk v glavnem predmetu, nemškem učnem jeziku, ter ta pouk potem tudi prepustila v mojih rokah, je s tem iznova sama dokumentirala, da me smatra v polni posesti mojih učnih in voditeljskih sposobnosti.

Že ta dejstva jemljejo izpodbijanemu min. odloku, ki datira mojo učno nesposobnost celo izza „vrste let“, ves temelj.

(Konec.)

Pisarna.

LV.

Vprašanje: Nadučitelj prosi za pripoznanje 4. službene starostne doklade. Po preteku štirih let po pripoznanju 3. starostne doklade je bil zaradi bolezni upokojen, a je bil dve leti pozneje reaktiviran z istimi pravicami, ki jih je imel pred upokojenjem. Leto pozneje, ko je bil reaktiviran, prosi za pripoznanje 4. starostne doklade, trdeč, da je služil 5 let.

Kako naj se v tem slučaju tolmači § 4. dež. zak. z dne 29. novembra 1890, št. 23. ki pravi: „Stalno nameščeni učitelji imajo po preteku vsakih pet let, katera so prebili v nepretrganem službovanju, pravico do službeno-starostnih doklad.“ Ali je zgoraj opisano službovanje 4+1 leto tako, da je prosilec star. doklado po preteku 5 službenih let priznati ali ne?

Odgovor: V tem slučaju veže šolske gosposke konsekvence, to je, da ostanejo pri obljubi. Ako c. kr. okrajni šol. svet ne pripozna pravice do dotične kvinkvenije, se je treba pritožiti na c. kr. deželni šolski svet, ki mu bo gotovo pripoznal to pravico, katero mu je bil z reaktiviranjem pismeno podelil.

LVI.

Vprašanje: 1. Ali je dolžno učiteljstvo dati imenik otrok katehetu, ali mu prepustiti na vpogled katalog, odnosno razrednico? Po mojem mnenju ima katehet samo pravico do tednika in pa da lahko svoje učne knjige spravi v miznico.

2. Tuk. katehet je koncem šol. l. 1906/7 dal mojemu sinu iz verouka 5, dasi po krivici in iz sovraštva proti meni. Seveda očitno tega ne smem trditi. Moj deček je imel iz drugih predmetov dobre rede; zato sem ga sprejel v II. razreda nižje skupine v II. razred višje skupine. Katehet pa ga je od verouka spodil iz šole, rekoč: „K., marsi ven!“ Jaz sem ga prijel, pa mi je rekel, da mora deček hoditi v nižjo skupino. Odgovoril sem, da me le postava prisili, da bi otroka pošiljal k verouku v nižjo skupino, drugače ga pa sploh ne bom več poslal k verouku. Pojasnil sem zadevo knezoškofijskemu ordinarijatu in okr. šol. svetu, a ni še odgovora.

Prosim pojasnila.

K. A.

Odgovor: 1. Šolski voditelj ni dolžan dati katehetu imenika šoloobiskajočih otrok; dolžan pa je dati katehetu katalog, iz katerega more on prepisati vse date, ki jih potrebuje za svoj ročni katalog.

2. Ker je Vaša šola dvorazrednica, je mogoče, da imate pri Vas domače učiteljske konference, h katerim Vi kot nadučitelj povabite drugo učno osebo, kateheta in krajnega šolskega nadzornika. Ta domača učiteljska konferenca ima pravico sklepati o tem, kateri otrok, torej tudi Vaš sin, sme prestopiti v višji razred, oziroma v višjo skupino. Dolžnost domače konference je, da se ozira tudi na red iz verouka. Vendar slab

red iz tega predmeta je nikakor že ne veže, da ne bi smel dotični otrok z drugimi vred prestopiti. Kar odloči domača učiteljska konferenca v tej zadevi velja! Vsakemu udu konference, torej tudi katehetu, pa je svobodno, da se pritoži na c. kr. okrajni šolski svet. Njegova pritožba pa ne ovira, da se ne bi smel izvršiti sklep konference, ki ima veljavo toliko časa, dokler ne ukrene drugače višja oblast.

Prosimo, obvestite nas, kak odgovor dobite od ordinarijata in okr. šol. sveta.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Neizprosna smrt nam je dne 6. septembra t. l. ugrabila ljubega tovariša nadučitelja Vekoslava Strmška. Gospe vdovi Rozaliji sem izplačal 440 K.

Članom sem razposlal položnice in prosim, da takoj store svojo dolžnost. Nihče naj ne pozabi onih 10 h, saj to so poštni stroški in manj znašajo, kot pri nakaznici. Prosim pa, da se člani le položnic poslužujejo. Dolžnikom sem označil njihov zastanek ter upam, da ga poravnajo. Trem članom sem poslal zadnji opomin. — Ako se ne odzovejo, jih izbrišem iz društva. To velevalo pravila.

Studenc-Ig, 28. septembra 1907.

Franc Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Osrednji akcijski odsek za izvenšolsko delovanje učiteljstva je imel 12. septembra t. l. svojo prvo sejo pri kateri so se prereševale in sklenile važne reči glede izvenšolskega delovanja. Sklenilo se je med drugim tudi, da se izdaja predavanja tov. Peska „Na delo med ljudstvo“ kolikor mogoče pospeši, da bo mogoče izvesti organizacijo izvenšolskega dela še tekom tega leta. Brošura izide tekom meseca oktobra in učit. društva bi naj zborovala novembra ali decembra, da bi se takrat postavili predlogi tov. Peska na dnevni red in bi se izvolil odsek za izvenšolsko delovanje. Ti odseki bi naj takoj stopili v zvezo z osrednjim akcijskim odsekom, da bi tako naše delo čvrsto napredovalo.

Osrednji akcijski odsek bo potem na podlagi mnenj in predlogov posameznih učit. društev in njihovih odsekov izdelal in vsem odsekom dal še posebna navodila in bo tudi sestavil načrt za bližnjo bodočnost.

Prosimo torej, naj bi učit. društva blagovolila zborovati meseca novembra znabiti 19., ko je prost dan, da bo mogoče osrednjemu odseku urediti vso zadevo do novega leta, da bodo že leta 1908. mogli odseki za izvenšolsko delovanje redno poslovati.

Čvrsto na delo naprej in navzgor in ne nazaj in navzdol!

Štajersko.

Savinsko učiteljsko društvo zboruje dne 10. vinotoka ob 2. uri popoldne na Gomilskem.

Dnevni red: 1. „Nalezljive bolezni“, predava g. dr. R. Karba. 2. „Naše delovanje v let. šolskem letu“. 3. „Narodne pesmi“, predava tovariš R. Vrabl. 4. Predlogi in nasveti.

K mnogobrojni udeležbi vabi

R. Vrabl, t. č. predsednik.

Trst.

Izlet učiteljskega društva za Trst in okolico v Trstu se je izvršil najlepše. Prekrasno vreme; razpoloženje divno; lepa Vipavska dolina! Kaj si želiš še, krščanska duša? 27 tovarišic in tovarišev se je pripeljalo na Prvaški kolodvor, kjer nas je imenom goriškega učit. društva pozdravil tov. Roje. Od tu peš v Dornberg, kjer nas je Bizjak-Križmanova obitelj postregla s presladkim grozdem, za kar se ji presrečno zahvaljujemo. Na kolodvoru v Kamnjah nas je pričakoval tov. Možina z dvema vrečama brejskih breskev ter se nam pridružil kakor že preje tov. Roje in naš Nace.

Na Ajdovskem kolodvoru nas je pričakoval tov. Bajt ter nas spremil v hotel Šapla, odkoder smo po malem zajtrku nekateri odšli k izviru Hublja, a ostali z vozmi v Vipavo kamor so pozneje dospeli i Hubelji.

V romantični „Pod skalo“ smo imeli skupen obed. Tu so se nam pridružili še vipavski tovariši z gosp. Skala na čelu, kateri nam je tudi preskrbel vse, kar smo trebali v Vipavi; vozove, obed itd. Tu se je glasila krasna pesem skupnega, a tudi novega mladega pevskega zbora. „Vodja“ izleta, ne morda kake šole — tov. Germek se je zahvalil goriško-vipavskim tovarišem za prijaznost in postrežljivost. Odgovoril mu je tovariš Skala — vodja vipavske šole — ter vabil tovariše naj večkrat pridejo skupaj, da se vpoznavamo in utrjujemo.

Popoldne smo se odpeljali na vozovih v Branico k Čehovinu. Kakor „Pod skalo“ tako tudi tu nas je presenetil mladi pevski decet. Neumorni tovariš Ciril nam je napravil prijetno iznenadenje — prelubko „Cirilado“. V počitnicah je učil mlade svoje tovarišice in tovariše ter šele „Pod skalo“ prvič pokazal, kaj zna. Po soglasni sodbi moramo tov. Cirilu le čestitati na uspehu in vsi se strinjamo z napitnico mlademu zboru, ki jo je izrekel tov. Germek pri Čehovinu. Tu so govorili še tov. Ciril o postanku mladega zbora, tov. Nace o lepoti takih dni, ko se tovariši sestajajo, a tov. Frane o Slovanstvu in združeni Sloveniji.

Od tu smo odkorakali po planinski poti na kolodvor v Štanjel ter po kratki vožnji se razšli veseli in zadovoljni nad prekrasno uspehim izletom.

Književnost in umetnost.

Telovadba v petrazrednih in manj kot petrazrednih ljudskih šolah. Po učnih načrtih priredil prof. Franc Brunet, c. kr. učitelj telovadbe na višji realki. Podrobni učni načrt za petrazrednice in za dekliške osemrazrednice priredil Jakob Furlan, mestni učitelj v Ljubljani. Druga pomnožena izdaja. V Ljubljani 1907. Tiskala „Učiteljska tiskarna“. Založil pisatelj. — Ta, za vsakega učitelja prekoristna knjiga s popolnim vadbenim načrtom in slovensko terminologijo je ravno kar izšla. Nanovo uvrščen je opis vaj na nihalnih obročih, ki so predpisane v učnem načrtu za V. razred osemrazrednic. Ker so vaje na tem orodju jako primerne za dečke in deklice v tej dobi in ker se je izrekla želja po njih, jih je pisatelj opisal, kolikor vobče zadostuje pouku na ljudskih šolah. Gosp. Jakob Furlan je pa dodal podrobni učni načrt za telovadbo na dekliških osemrazrednicah s slovenskim učnim jezikom. Cena je knjigi zvišana vsled nanovo uvrščenih opisov in učnega načrta ter stane trdo vezana K 4.— (po pošti 20 v več) in se dobiva v „Učiteljski tiskarni“.

Slovenska Matica. Poleg Knezove, Zabavne in Hrvatske knjižnice (vse z izvirnimi novimi umetniškimi platnicami) dobe člani letos prevod znamenitega, globokoumnega srbskega epa „Gorski venec“. Geologi, geografi in turisti dobe ilustrirano delo prof. Seidla o Kamniških planinah.

„Domače ognjišče“. Vsebinska 9. številka: 1. Jerica Zemljanova: Otroci, naši biseri, pazimo nanje! — 2. Rudolf Hrovat: O vzgoji otrok v predšolski dobi. — 3. Učimo otroke varčnosti! — 4. Listek. Andrej Bapè: Kaj ni dobro? — 5. Dopisi. — 6. Drobtine. — Toplo priporočamo!

„Svetlo i tmina“. Gospod Davorin Trstenjak priobčuje v „Napredku“ prevod članka „Luč in tema“, ki ga je priobčil v „Popotniku“ tov. E. Gangl. Prevod je pisan krasno in se čita kot original.

I. slovenska umetniška razstava slik v Trstu. Vse težkoče, ki so se stavile proti tej prireditvi, so sedaj odstranjene, in prva slov. umetniška razstava v Trstu je zagotovljena. Ta bo trajala od srede meseca oktobra pa do 1. novembra. Pripravljali odbor je bil najbolj v zadregi zaradi primerne dvorane. Odbor „Slavjanske čitalnice“ je bil pa toliko prijazen, da je dal umetnikom na razpolago svojo dvorano v „Narod. domu“. Elegančna dvorana, izborna razsvetljava, okusna razvrstitev in popolnoma primeren vhod, vse to bo pripomoglo, da bo razstava ustrezala vsem zahtevam.